

včelár

1

JANUÁR
2010

LXXXIV. ROČNÍK • ODBORNÝ MESAČNÍK SLOVENSKEHO ZVÄZU VČELÁROV

NÁRODNÁ VÝSTAVA VČELÁRSTVA Trnava, 14.–15. novembra 2009

V slávnostnom úvode boli odovzdané medaily za med a medovinu našim najlepším z Apimondie 2009, zľava: Milan Krivý, Karol Laco, Pavol Kudláč, Peter Kudláč, Jozef Štefaňák, Radovan Opaľek a Jozef Voľanský.

Minister pôdohospodárstva Vladimír Chovan vyjadril v prejave veľkú podporu a úctu práci včelárov, ochutnal víťazné medy i medoviny a zapísal sa do kroniky.

Včelári Trnavského kraja uviedli v deň Národnej výstavy včelárstva do života svoju vlajku.

Chýrna medovníkárka z Trnavy Gítka Kurtová, autorka medovníkového včelína pripraveného špeciálne na túto výstavu, s jedným z hlavných organizátorov podujatia Petrom Kudláčom.

Včelár i funkcionár Pavol Kozáčík meral cestu až z Oravy, aby ponúkal rôzne druhy medu a medoviny práve z tejto lokality.

Výborne zvolené priestory na národnú výstavu umožnili kontinuálne sledovať hodnotný prednáškový program, vymieňať si skúsenosti či nakupovať z pesterj ponuky včelárskych potrieb. Foto: Milan Janco a -bv-

VČELÁR®

14. ROČNÍK VÝSTAVY
VČELÁRSKYCH POTRIEB
A VČELÍCH PRODUKTOV

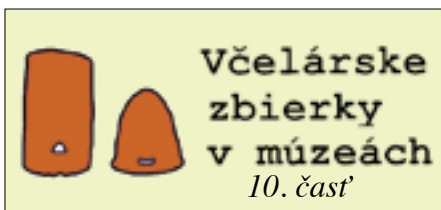

14. - 17. 4. 2010

EXPO CENTER a.s., Pod Sokolicami 43, 911 01 Trenčín
tel./fax: +421 - 32 - 743 23 82, e-mail: dchrenkova@expocenter.sk
www.expocenter.sk

EXPO CENTER
TRENČÍN

odborný garant: SLOVENSKÝ ZVÁZ VČELÁROV · **sprievodné akcie:** odborné prednášky, vystúpenia hudobných skupín · **súbežne prebiehajúce výstavy:** ZÁHRADKÁR, ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL, POLOVNÍCTVO - RYBÁRSTVO, GOLF (16. - 17. 4.)

Národopisné múzeum v Liptovskom Hrádku

Bohatá zbierka včelárskych predmetov z Liptova vznikla aj zásluhou včelárov, ktorí exponáty múzeu často ponúkli a darovali. Z priestorových dôvodov sú mnohé nevystavené, chránené v depozíte.

V obecnej škole pribylinského skanzenu je vystavený figurálny úl ženy vysoký 130 cm (obr. 65). Svetlo-okrová blúzka postavy má biely golierik, sukňa siahajúca až po zem je svetlo-modrá. Medzi rukami otočnými nahor je malý otvor zafarbený na červeno. Priestor pre včelstvo s rozmermi 24 × 24 × 50 cm je do postavy vydlabaný zozadu a uzavretý dvierkami pripevnenými obrtlíkmi. Tento figurálny úl nazývaný Dáma stál pôvodne pri schodoch vedúcich do veľkého včelína umiestneného vo svahu včelnice liptovskohrádockého Vyskumného ústavu včelárskeho

65. Figurálny úl v podobe dámy

pre včelstvo s rozmermi 24 × 24 × 50 cm je do postavy vydlabaný zozadu a uzavretý dvierkami pripevnenými obrtlíkmi. Tento figurálny úl nazývaný Dáma stál pôvodne pri schodoch vedúcich do veľkého včelína umiestneného vo svahu včelnice liptovskohrádockého Vyskumného ústavu včelárskeho

v doline Nižný Chmelienc na Čiernom Váhu.

V skanzene nechýbajú slamené úle – koše. Na obr. 64 sú štyri najtypickejšie. Prvý zľava je od Jána Jančušku z Pavlovej Vsi. Kôš zapadá do štvorhrannej drevenej podložky. Smerom od dna nahor sa mierne rozširuje, od stredy až po vrchný okraj sa zasa zužuje. Hore je ukončený slameným poklopom. Výška koša je 42 cm, priemer pri dne 34 cm, priemer na vrchnom okraji 19 cm. Pôvod druhého slameného koša valcovitého tvaru nie je známy. Tretí kôš bol získaný zo Včelárskej školy v Liptovskom Hrádku. V dolnej časti má štvorcový tvar, smerom nahor sa zaoblňuje až nadobúda tvar homole. Pôdorys má 37 × 37 cm a jeho výška je 50 cm. Štvrtý kôš je od Daniela Glosa z Liptovskej Kokavy, pri dne má priemer 41 cm, hore 30 cm, vysoký je 46 cm.

Raritou je malý kovový pocínovaný medomet s priemerom 30 cm a výškou 39 cm so štyrmi drôtenými kazetami so šírkou 10 cm, hrúbkou 2 cm a výškou 20 cm (obr. 67). Slúžil na vytáčanie úzkych prúžkov medných plástov, ktoré sa získavali pri tzv. podrezávaní včelstiev v slamených košoch, lebo v nich bolo včelie dielo nerozoberateľné a med sa z nich dal získať len vyrezaním časti plástov.

Ďalší kovový pocínovaný medomet so sieťovým košom (obr. 68) na 3 plásty krajinskej miery 24 × 18,5 cm má priemer bubna 18 cm a výšku 52 cm.

Včelársky zlepšovateľ Martin Kabzan z Kráľovej Lehoty skonštruoval kovový paralelo-radiálny medomet (obr. 66), na ktorý dostal v r. 1925 patent. V drevenej verzii (obr. 69), ktorú múzeum od neho

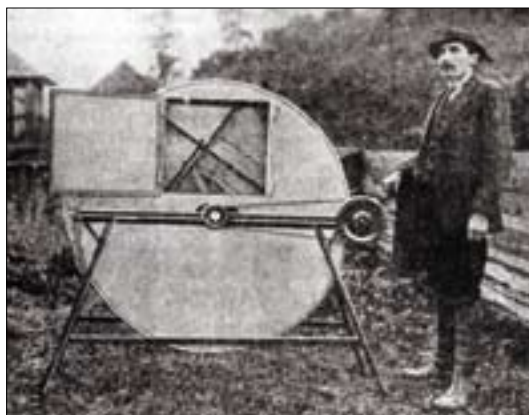

64. Malé slamené koše

získalo v r. 1961, bol pôvodne rám s kapsami zo sieťok na vloženie 4 plástov. Drevená nádoba medometu má dĺžku 104 cm, šírku 40 cm a výšku 92 cm. Priemer mechanizmu na vytáčanie je 106 cm.

Celodrevený medomet v tvare suda (obr. 70) si v r. 1944 pre vlastné potešenie vyrobil včelársky zlepšovateľ Miloš Harman z Hýb. Je na vytáčanie 3 plástov typu B 42 × 27 cm. Priemer medometu je 173 cm, výška 75 cm. Celý medomet je osadený v štvorcovom drevenom podstavci na 3 nohách.

Text a foto: František BIZUB

66. Martin Kabzan so svojím medometom

67. S kazetovým košom

68. So sieťovým košom

69. Paralelo-radiálny

70. V tvare suda

MEDOMETY